

odločno prehitava evropske dosežke – in kot dobro vemo, ne samo na tem, sicer posebnem, pa četudi na trenutke manj znanem ali privlačnem področju.

Tomaž Brejc

ZBORNİK O DELU IN RAZMIŠLJANJIH MUZEALCEV: *Argo*, XXXI–XXXII, Ljubljana 1991.

Umetnine se kot najzlahtnejši dosežki človeškega duha dvigajo nad zgodovinske okoliščine, a so vendar hkrati – tako kot njihovi ustvarjalci – nerazdružno zlite s časom, v katerem so nastale, in s krajem, iz katerega so zrasle. Zato je zgodovina umetnosti tudi del kulturne zgodovine, umetnine pa so obenem tudi predmeti, ki jih je treba varovati, restavrirati in postavljati na ogled. Kot del premične kulturne dediščine se v tem ne razlikujejo od drugih ostankov preteklih dob. Zavest o tej dvojni identiteti umetnin, pa najsi so to likovne umetnine, izdelki umetne obrti ali dela ljudskih ustvarjalcev, je nujna spremljevalka preučevalčevega dela.

Muzejske zbirke so najboljše in hkrati javne predstavitve premične kulturne dediščine, delo z muzejskim gradivom, ki je temeljna muzealceva naloga, pa je izhodišče za vsako nadaljnje znanstveno raziskovalno delo v okviru zgodovinskih strok. Delo muzealcev se je v starejši strokovni literaturi na Slovenskem zrcalilo ob publikacijah Muzejskega društva za Kranjsko v zadnjem desetletju 19. stoletja (1892–1903) tudi v *Argu*, katerega izdajatelj je bil tedanji Deželni muzej za Kranjsko.

Nova vrsta *Arga* je začela izhajati leta 1962. Leto dni pred častitljivo stoletnico izhajanja se letošnja dvojna številka predstavlja v novi preobleki večjega formata, s preglednim in prikupnim oblikovanjem s pridihom patine na rumenih straneh in z dolgo vrsto prispevkov s področja varovanja, preučevanja in predstavljanja slovenske premične dediščine.

Med članke, ki opozarjajo na posamezne sklope muzejskega gradiva, sodijo prispevki Vesne Bučič o pohištvu firme Mathian, Mateje Kos o keramiki Zsolnay in

Goje Pajagić Bregar o cerkvenih paramentih, zlasti kazulah – vse iz zbirke Narodnega muzeja v Ljubljani, ter Marjete Ciglencečki o fondu sodobnih likovnih umetnin v Pokrajinskem muzeju v Ptuj. Magda Peršič iz Goriškega muzeja v Novi Gorici razmišlja o vključevanju etnološke premične dediščine v muzejske zbirke. Izredno zanimivo je skrbno rekonstruirano poročilo o poškodbah arheoloških zbirk Deželnega muzeja Rudolfinuma ob velikonočnem potresu leta 1895, spis Vide Stare iz Narodnega muzeja v Ljubljani. Jože Dežman iz Gorenjskega muzeja v Kranju in Darja Mlakar (Armida, Kranj) nakazujeta metode dela pri zbiranju podatkov o dogodkih v drugi svetovni vojni na Gorenjskem in opozarjata na nujnost računalniške obdelave podatkov.

Na temo dokumentacije s posebnim ozirom na računalniško obdelavo je ubrana druga skupina prispevkov v letošnjem *Argu*. Marjeta Mikuž iz Muzeja ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani utemeljuje potrebo po ustanovitvi Slovenskega muzejskega dokumentacijskega centra. Sledijo trije članki o obdelavi dokumentacije v Narodnem muzeju v Ljubljani: Polona Bitenc piše o dokumentaciji v Arheološkem oddelku, Peter Kos o NUMIZ-u, računalniškem projektu Numizmatičnega kabineta, in Jože Podpečnik o problematiki dokumentacije zbirk znakov. O informatizaciji v Mestnem muzeju v Ljubljani govori članek Boruta Rovšnika.

V nadaljevanju predstavi Ralf Čeplak, vodja Muzeja neevropskih kultur Goričane v okviru Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani, program prostorskih potreb v Muzeju neevropskih kultur.

Bera muzejskih razstav po Sloveniji je zadnja leta kljub burnim časom, ki niso pretirano naklonjeni preučevanju življenja v preteklosti, izvzemši reinterpretacije zadnjih nekaj desetletij narodove zgodovine, še vedno precejšnja. O nekaterih občasnih in stalnih postavitvah muzejskih razstav, ki so jih ali jih še bodo podpisali, poročajo avtorji sami: Vesna Bučič (Ure skozi stoletja), Peter Kos (Denarništvo v antiki na Slovenskem), Marjeta Ciglencečki (Vabilo na predstavitve

turquerij v ptujskem muzeju in Turquerije v ptujskem muzeju; priprave na razstavo – delovna skica), Aleš Gačnik (Vino in muzej), Jasna Horvat (Slovenci v letu 1789), Nataša Kolar in Mojca Vomer Gojkovič (Poročilo o razstavi Prvošolčki v ptujskem muzeju), Ivanka Počkar (Obrobni razstavam na rob) in Rolanda Fugger Germadnik (Stalna razstava Razvoj mesta Celja 1945–80). O graški razstavi Garderobe & Co. piše Andreja Vrišer iz Pokrajinskega muzeja Maribor.

Sledijo poročila o delu Narodnega muzeja (Branko Reisp) in Slovenskega šolskega muzeja (Slavica Pavlič) v Ljubljani v letu 1990 ter o Jubilejnem letu posavskega muzeja Brežice (Irena Lazar).

O mednarodnih stikih in sodelovanju z ustanovami in kolegi muzealci drugod po Evropi teče beseda v poročilih Ralfa Čaplaka, Boruta Rovšnika, Irene Žmuc in Jasne Horvat. Eva Kocuvan pa v svojem prispevku razmišlja o muzejskem pedagoškem delu v Narodnem muzeju.

Končno sledijo spominski zapis o pokojnem bibliotekarju Narodnega muzeja v Ljubljani Bogomirju Stoparju (Branko Reisp) in knjižni poročili: Andreje Vrišer o knjigi Elisabeth Ann Coleman o razvojni poti modnih kreatorjskih hiš Worth, Doucet in Pingat in Darka Kneza o knjigi Petra Kosa *Ig: Najdba Antoninijanov tretjega stoletja*.

Kot rdeča nit se predvsem v člankih, ki teoretizirajo ali kar naravnost polemizirajo, vleče želja muzealcev po čim bolj sodobno zasnovanih muzeoloških predstavah likovnih del, umetnoobrtnih predmetov, arheologije, numizmatike in drugega muzejskega gradiva javnosti. Vedno znova se tudi zastavljajo temeljna vprašanja, kot denimo, kaj in koliko presejati skozi strokovno sito, da bi se čim bolj izognili načelu naključja. Izredno živahno je razpredanje muzeoloških konceptov od tistega o konkretnem vključevanju sodobnih tehničnih sredstev v muzeje in različnih videnj mesta muzejske ustanove v utripu vsakdanjega življenja do razmišljanj o široko zasnovanih muzejskih sistemih na državni in meddržavni ravni, zlasti v času spreminjanja političnega zemljevida Evrope. Tudi pri branju letošnjega *Arga* je čutiti, kako ži-

va so razmišljanja muzealcev na teoretičnem področju in kako neustavljivo je njihovo prizadevanje, da bi v čim večji meri udeležili svoja hotenja in zadovoljili občinstvo, obenem pa ves čas dvigovali raven strokovnega in znanstvenega dela.

Maja Lozar Štamcar

* * *

DVA RIMSKA KONGRESA

Mednarodna strokovna srečanja so praznični dnevi stroke. Navzven so videti kot malone otipljivo resnična podoba strokovnega dela, ko avtorji takoj *slišijo* odmev svojega dela, saj ponavadi sledi tiho ti iskanja in tiho ti pisanja tudi tiho življenje prispevka, ki ga avtor na poti do kolegov ne spremlja več; ob takih srečanjih pa prispevek oživi v kolegovih besedi, v repliki in vprašanju, v ljubeznivi konfliktnosti in živi kontinuiteti. Ob takem zunanem videzu pa gre predvsem za zrcalo stroke, v katerem se vidijo njene poti, zmožnosti in zagate. Govorim samo o medievistiki, pravzaprav o dveh poglavjih, ki sta bili temi dveh kongresov: prvo je prek naslova »IX colloque du Comité international de paléographie latine« povezano z malone vsemi vidiki raziskav, ki se nanašajo na srednjeveške kodekse, drugo pa se je pod geslom »Ratio fecit diversum. San Bernardo e le arti« posvetilo izključno umetnosti cistercijanskega 12. stoletja.

Morebiti je videti nenavadno, da se celo klasična vprašanja umetnostne zgodovine – kot so poetika, metodologija, struktura spomenika, slog in pripadajoča terminologija – odpirajo z vso vehemenco. Čim obsežnejša dokumentacija je na voljo, bolj je prisotna zavest o zasilnosti terminologije, o relativnosti spoznanj o slogovnem razvoju, o vplivu med centrom in provinco. Ne upam si trditi, da se umetnostna zgodovina tudi v drugih okvirih (denimo baroka ali moderne umetnosti ali umetnosti grško-rimske antike) ne srečuje s paralelnimi razmisleki, ki elegantne, sintetične interpretacije izpred pol stoletja opremljajo s skeptičnim prevrednotenjem. Lahko pa da je medievistika samo pomanjšani okvir problemov,